

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pada na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemnik ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nuuskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petitvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

„Klerikalna laž“.

Pod tem naslovom je priobčila zadnja „Soča“ notico, s katero hoče ovreči dejstvo, da je bil dr. Tuma v deželno-zbornski seji, v kateri je bila na dnevnem redu resolucija „Kat. pol. društva v Bovcu“, ki zahteva nekake spremembe našega deželnega volilnega reda, proti temu, da bi bil vsaki trg za se volišče ter da ne bi bili primorani hoditi volilci iz raznih naših trgov v Tolmin, ako bi hoteli izvrševati svojo volilno pravico.

V isti notici hotelo se je tudi utajiti dejstvo, da ni dr. Tuma označil kot nezrelo naše ljudstvo v trgih ter da se niso nanje nanašale besede češ, da ne zna ne brati ne pisati in da ne gre, da bi taki ljudje odločevali pri izidu volitev.

Naš namen je danes, še jedenkrat dokazati, da smo pisali čisto in golo resnico ter da laže le „Soča“, ki hoče to utajiti.

Mi vemo, da ima težko stališče oni, ki hoče zagovarjati nepravilno stvar. Ako ima dr. Tuma torej opolzlo stališče in se mu zaradi tega večkrat spodsne, nismo mi tega krivi, marveč on sam, ki se je postavil na tako stališče.

Zdaj pa k stvari.

V seji, v kateri je bila na dnevnem redu resolucija „Kat. pol. društva v Bovcu“, zahtevajoča neke spremembe našega deželnozbornskega volilnega reda, je poslanec Grča izrecno zahteval, naj se za sedaj ugodile oni točki omenjene resolucije, ki zahteva, da naj bodo vsi trgi vsak za se volišče ter da naj se odpravi času neprimerna in do čela krivična dosedanja določba, da morajo hoditi volilci vseh slovenskih trgov v Tolmin, ako hočejo izvrševati svojo volilno pravico.

Poslanec Grča je ponovno in izrecno rekel, da se noče dotikati drugih točk nahajajočih se v resoluciji ter da jih prepusti popolnoma pravnemu

odseku, ki naj se o njih posvetuje. Le glede točke zaradi določitve volišč da predlaga, naj deželni zbor naroči pravnemu odseku, da stavi že v sedanjem zasedanju predlog deželnemu zboru in sicer v smislu omenjene točke.

Torej tu ni bilo govora ne o splošni volilni pravici, ne o tajni in ne o direktni volitvi, marveč jedino in izključno le o tem, da se vsak trg za se določi kot volišče.

Ko se je dr. Tuma torej oglašil k besedi in jo je tudi dobil, rekel je, da se odločno upira Grčevemu predlogu. Ker pa Grčev predlog ni zahteval družega, nego da se vsak trg za se določi kot volišče, ni se mogel dr. Tuma drugemu upirati nego temu.

O splošni in kaki drugi volilni pravici pri tem Tumovem upiranju ni bilo ni duha ni sluha.

Oglasil se je k besedi tudi poslanec Berbuč. On podpira predlog poslanca Grče ter označi dosedanja določitev volišča v Tolminu za vse slovenske trge na Goriškem kot — petrefakt, kot okamenino iz prejšnjega stoletja. Vsakdo, ki ima količkaj čuta do pravega napredka in do prave svobode, da mora biti za to, da se take zastarele in napredku nasprotujoče določitve prej ko prej odstranijo. Za njim se je oglašil zopet k besedi dr. Tuma. On pravi, da je napreden, da pa naše ljudstvo ni še zrelo ter da ne gre, da bi določevali pri izidu volitev ljudje, ki ne znajo ne pisati ne brati. In še le tu se je spomnil dr. Tuma, da ga je strast nekoliko predaleč zapeljala ter hoteč si pomagati iz zadrege in nekako zakriti žaljenje storjeno z navedenimi besedami našim volilcem, začel je nekaj kvasiti o splošni volilni pravici, o „posledicah tajnih direktnih volitev na Kranjskem“ itd. itd. — torej o stvarih, ki niso popolnoma nič spadale k stvari, o kateri se je razpravljalo in ki niso imele družega namena nego — metati pesek

v oči nerazsodnim svojim pristašem v trgih, katere je tako krvavo žalil!

Tako je bilo in nič drugače. Poslanca Grče predlog se je dotikal samo določitve volišč, pri kateri nima nič opraviti ne splošna, ne direktna in ne tajna volilna pravica. In proti temu je dr. Tuma odločno ugovarjal. Ako pa se je že koj ustrašil samega sebe ter je hotel z nepotrebnim ter z neumestnim umešavanjem „splošne volilne pravice“ v to razpravo slepiti svoje pristaše in drugo nerazsodno ljudstvo, to je pač njegova stvar; mi nismo konstatirali in ne konstatiramo družega tudi danes, nego to, da je dr. Tuma odločno ugovarjal ter se izrekel proti predlogu poslanca Grče, vsled katerega naj bi se naročilo pravnemu odseku, da že v sedanjem deželnozbornskem zasedanju stavi deželnemu zboru v smislu bolške resolucije predlog, da naj bodo volišča za volilce v naših trgih vsak trg za se.

Ravno tako neumno je zavijanje resnice, ko trdi dr. Tumovo glasilo in ž njim on sam, da ko je govoril o nezrelem ljudstvu in o ljudeh, ki ne znajo ne pisati ne čitati, ni imel v mislih volilcev iz trgov, marveč — ljudstvo na deželi! Govor je bil le o trgih in le o premembah deželnega volilnega reda za trge. Potemtakem se ni moglo nanašati vse ono, kar se je pri tej priliki o volilcih govorilo, na nobenega družega nego na volilce iz trgov! Ako je dr. Tumov jezik jedenkrat izdal misli njegovega srca, nismo krivi mi! Naj si ga za drugikrat pa bolje dresira, da bode bolj znal zakrivati to, kar ima v srcu!

Sicer je pa resolucija „katol. polit. društva v Bovcu“ jako zmešala „narodno-napredne“ možgane. Koj, ko smo to resolucijo priobčili v svojem listu, je reklo dr. Tumovo glasilo „Soča“, da stopicajo „klerikalci“ za „naprednjaki“, da so namreč „naprednjaki“ to, kar zahteva zdaj resolucija „kat. polit. društva v Bovcu“, „že kedaj“ hoteli in zahtevali. Ko pa

pride stvar v deželnem zboru v razpravo, je dr. Tuma prvi nasprotnik in sicer jedni najnedolžnejših in najopravičenejših točk resolucije ter kvasi, hoteč pobiti v tej točki navedeno zahtevo, o „splošni volilni pravici“, katera pa ima pri tej stvari toliko opraviti kot lanski sneg — na Tumovih podplatih, in se izreče odločno proti njej!

Ali že prihodnja številka dr. Tumovega glasila prijavlja članek, v katerem pravi, da „narodno-napredna“ stranka, torej tudi nje general dr. Tuma ni le za direktno, marveč tudi za splošno volilno pravico.

Prašamo: kdo je poklican, da se izreče o tem, ali so v glavi teh ljudi vsa kolesca v redu, ako ne kak — psihijater, to je tak zdravnik, ki se bavi z zdravljenjem — umobolnih?

Pisaču, piščemu s kolom.

(Dalje.)

Ko se je pred leti dr. Gregorčič Gabrščeka spomnil ter spravljal ga iz zakotne gorske vasice v solčno Gorico, ter mu izročil „Sočo“, tedaj so miroljubni ljudje v gorah, ki so iz lastne skušnje vedeli, kako mojstersko zna Gabršček uprizarjati prepire in zdražbe, dr. Gregorčiča pomilovali ter prerokovali, da se bode tega svojega koraka še kesal. To se je zgodilo. Ako bi dr. Gregorčič znal biti manj poštenjak in več diplomat, bi bil to, kar zdaj ve, zapazil na Gabrščeku že davno pred političnim razkolom. Komaj se je Gabršček privadil gnezd, katero mu je bilo tako mehko poslano, že se je začel ogledovati po točki, na kateri bi si mogel pridobiti privržencev ter se postaviti na svoje noge. Tako točko je zagledal v predsedništvu „Sokolovem“. Isti dan, ko je Gabršček postal starosta „Sokolov“, se je pričela odurna prikrita borba zoper dr. Gregorčiča, ki je pred dvema letoma stopila očito na dan kot politični razkol. Komaj je dobil Gabršček

LISTEK.

Zgodovina tolminske šole.

Kedaj je bila tolminska šola ustanovljena? Na to vprašanje ne morem za trdno odgovoriti. Goriška sinoda je bila sicer že l. 1768. zaukazala, da naj se ustanove šole po mestih in trgih. Zdi se pa, da je ostal ta ukaz le na papirju. Pa saj zavoljo takratne navskrižnosti med vlado in cerkvijo sklepi te sinode še razglašeni niso bili.

Dne 3. maja 1777 je pa vlada¹⁾ ukazala ustanoviti šolo v Tolminu, ali s kakim uspehom! Takratni šolski referent grof Torres je tožil: „Denara ni, šolskega poslopja tudi ne. Posesnik tolminske grajščine ne pozna niti dobrot dobre vzgoje, niti koristi ved.“²⁾

Dne 16. maja 1777 je ukazal kresijski glavar arhidiakonu,³⁾ da naj mu izporeči o stanu šol svojega

¹⁾ Letopis „Slov. Matice“ l. 1895, str. 159.

²⁾ Branil se je šole, dokler je mogel, ker se je bal stroškov. Še l. 1789. se je krčil prispevati za nje potreščine. Vlada mu je bila namreč ukazala, naj da 13 gld. za šolski zvon. Ali mislite, da jih je dal? Kaj še! Pritožil se je zoper ta ukaz. (Grof. arhiv tolminski l. 1789.)

³⁾ Vrhovno cerkveno oblast na Tolminskem je imel čedadski kapitelj, zbor 25—40 kanonikov. Izvrševal jo je (od l. 1297—1782) po svojih arhidiakonih. — Arhidiakon je bil dostojanstvenik še skoro škofovsko oblastjo („Ordinaria et quasi Episcopali Auctoritate, qua hac in parte fungimur, approbamus, ratificamus“) in se je kot takega tudi kazal. Svoja uradna pisma je razpošiljal duhovščini s pripomnjo: „Nobis reverentiam et mandatis Nostris obedientiam“. Naslavljali so ga: „Magnificus et Reverendissimus Dominus, Insignis Collegiatae Ecclesiae B. M. V. Civitatis Austriae Canonicus et Theologus, nec non Reverendissimi Capituli ejusdem Ecclesiae Arhidiaconus a parte Imperii“. Pregledovali so arhidiakoni svojo cerkveno pokrajino vsako leto, stanovali so navadno pa le v Čedadu. Od l. 1737.—1782. so imeli svoj stalni sedež v Tolminu. Stanovali so v tisti hiši, v kateri gostujejo sedaj c. k. okraj. glavarji.

arhidiakonata in o ustanovah za taiste. Odgovoril mu je, da v arhidiakonatu ni nobene šole, in da ni tudi zaloga za vzdrževanje taistih. (Arhidiak. arhiv tolminski). L. 1784 je povrnil cesar Jožef II. (1780—1790) čedadskemu kapitlju njegove dohodke na Tolminskem proti temu, da bo plačeval vsako leto 300 gld. za šolo tolminsko.¹⁾ Kapitelj je te dohodke (do l. 1849.) vžival, ali je bila pa tudi šola že tačas ustanovljena, ne vém povedati.

Po tem uvodu si ogledimo staro in novo šolo tolminsko.

A. Stara šola.

Prvi učitelj, za katerega imamo pisemski dokaz, je bil

I. Luka Ličar²⁾ (Litscher), Cerkljčan, izobražen mož. Znal je tudi latinski. Učitelja („ludimagister“) ga imenujejo prvokrat krstne bukve fare tolminske iz l. 1790.

Poročen je bil z Dominiko Menizzi, rojeno Gradiščansko. Imel je v Tolminu dvanajstero otrok. Ti so: Marija Ana, roj. 24. januar. 1790. — Valentin, roj. 14. febr. 1791. — Frančiška, rojena 1. dec. 1792. — Marijana, roj. 12. marca 1795. — Terezija, roj. 16. nov. 1796. — Ivan, roj. 7. okt. 1799. — Jožef, roj. 3. marca 1801. — Katarina, roj. 20. dec. 1802. — Ivana Roža, roj. 29. avg. 1805. — Julijana Eleonora, roj. 3. januar 1807. — Marija, roj. 2. febr. 1808. — Anton, roj. 10. apr. 1810.

Mnogo jedcev, kaj ne? In skoro vse je k dobremu kruhu pripravil. Heleno (roj. v Gradiški?) je dal l. 1808. davkarju Antonu pl. Reya za ženo.

¹⁾ Rutar, Zgodovina Tolminskega str. 183.

²⁾ Rojen 1. okt. 1760, sin Matevža in Jere roj. Gatej.

Frančiška se je poročila s takratnim sodnikom in poznejšim dvornim svetnikom Jakobom Trombetta; Katarina pa (5. jul. 1824) z goriškim trgovcem Frančiškom Pajer-jem, očetom dr. Alojzija viteza Pajer-ja. Mati našega sedanjega deželnega glavarja je bila po tem takem Tolminka.

Ličar se je s časoma šolstvu odpovedal in stopil v grofovo službo. Imel je potem razne naslove: Oeconomus Domini, actarius in officio Domini localis. Umril je v Tolminu kot c. kr. gojzdni uradnik („c. r. commissarius silvarum“) 18. marca 1823, star 62 let.

Ličar je bil veselega srca in vedrega star. V družini ga je vse rado imelo. Znal jo je pa tudi kratkočasiti. Kot improvizator je daleč okoli slul.

Za njim je prišel (5. januar. 1805)

II. Anton Sandrini. — Poročen je bil s Terezijo Matevžič iz Kanala. L. 1808. je bil premeščen na deško šolo („schola puerorum“) v Gorici. Na katero ni povedano. Zdi se, da na mestno trivialno šolo v Kočeviji. L. 1816. je prišel na c. k. normalko, na kateri je do l. 1855. služboval. Bil je močnega života. Pri učencih je veljal za ostrega. Popisovaje slavnost konecletnega razdeljevanja premijev na goriški normalki, omenja raj. msgr. Andrej Marušič v svoji autobiografiji, „Moja doba in podoba“ tudi Sandrini-a s temi besedami: „Učitelj Anton Sandrini („grozni“) je pričel z auktoritativnim stentorskim glasom in furlansko-nemškimi akcentom: Classification der k. k. Musterhauptschule zu Görz nach geendigtem Sommer-Curse 184.“

(Dalje pride.)

„Sokola“ v svoje roke, že je začel v „Soči“ delovati zanj z vsemi štirimi. „Sokol“ ima po mestih že po svojem imenu določen delokrog: telo v adba in para da pri narodnih veseljih drugih društev. Na deželi, po trgih, kjer ni drugih društev, tam naj sprejme „Sokol“ tudi zabavo v svoj delokrog, t. j. petje, plese, veselice. V mestu tega ni treba. Pa Gabrščeku ni šlo to v želodec. On je vedel, da ima telovadba premalo ljudstva. Zato se je vrgel z vsem ognjem na veselice, petje in plese. To mu je bilo tem ljubše, ker je menil s tem založiti svojemu „očetu“ prvo klofuto. Dr. Gregorčič je bil namreč do letos skoro jedini predsednik „Bralnega in podpornega društva“. Temu društvu je bil dr. Gregorčič pravi oče. Temu društvu je posvetil mnogo časa, katerega mu ni politika požrla. Za to društvo je pridno delal, a na tihem in ne kriče skozi okno à la Gabršček in Tuma. Gabrščeku ni dalo spati, ko je videl, da si je dr. Gregorčič ravno po tem društvu pridobil toliki ugled med nižjim ljudstvom. „Sokol“ mu je prišel torej kakor nalašč v roke. S petjem, veseljami in plesi je vabil ljudstvo, posebno mladino k sebi ter jo skušal odtegniti „Bralnemu in podpornemu društvu“ in s tem uplivi dr. Gregorčiča. In to se mu je res posrečilo. V „Bral. in podp. društvu“ so veselice po malem utihnile, in Gabršček je že zavrnil nekoliko svojo glavo ter se čutil trdnejšega v svojih nogah. Iz tega je torej jasno, da je Gabršček — porabivši tedanje okoliščine — indirektno zatrl veselice v „Bral. in podp. društvu“. Pa oglejmo si letošnjo volitev odbora v „Bral. in podp. društvu“! Ko se je letos posrečilo vsled skrivne agitacije, kateri je bilo pridruženega nekoliko izdajstva, postaviti dr. Tumo na predsedniško mesto, je „Soča“ pisala, da je dr. Gregorčič padel večinoma zaradi tega, ker ni skrbel za veselice v društvu! Ali ni to krasno! Ti ljudje zvežejo najprej človeku noge, potem pa pravijo da je padel, ker je imel zvezane noge! O, hinavci vseh hinavcev!!

Ali Gabrščeka je žulil čevljev še na nekem mestu, njemu je bilo na poti še neko društvo, in to je Čitalnica. Študije Gabrščekove (enoletna pripravljavnica v Kobaridu, 4letno učiteljske v Kopru) so bile take, da ni mogel pri vsej svoji domišljavosti in predrznosti upati, da bi mogel zvonec nositi v Čitalnici, društvu, katerega mnogi člani so akademično izobraženi moške. To misel si je moral Gabršček — če tudi prav nerad — izbiti iz glave. Ali za to žrtvo se je hotel močic maščevati. Z barvo seveda ni mogel še na dan. Mladine čitalnične ni mogel

Hydrotehniku.

Oj Soča ti, oj Soča,
Postala nekaj si prevroča,
In kalna.
Veš? voda ti je prav nestalna:
Sedaj hudó, besnó kipí,
Kaj vendar lahko se zgodi
Oj, Sočin hydrotehnik ti?
Saj ti poznáš pač vodo
I v Soče polniš jo posodo;
A voda čista ni
Oj, hydrotehnik ti!
Poglej, li res
Ni polno blata vmes?
In to je tvoja zmes!
A teče Soča, teče,
Le vmáknimo se stran:
Valovje nje besneče
Pobere most in bran,
Zasuje s peskom vso raván
Povodenj bo, potop strašan,
Ko bil je v hribih oni dan...
Na góre!
Gor Soča teči pač ne more?
Če vode pa tekó nazaj,
Potém je svétu konec, kraj!
A hydrotehnik gleda,
Povodnji je vesel — seveda!
Iz vode kuje si denar,
Kaj njemu za poplav je mar,
Če drugim je na kvar?!A vedi, duša,
Narave siliti nikar,
Ti domišljava stvar!
Veš, za poplavjo pride suša;
A kje bo suša, kje?
To mnog med nami vé!...

še tedaj v „Soči“ slepiti s frazami o „svobodi“ in „napredku“; kajti njegov čas ni bil še prišel. Takrat je bil Gabršček naši akademični mladini še le Deus in orum gentium. Vedel je, da bi mu bil vsak upor zoper Čitalnico ne le brezuspešen, ampak njegovim tajnostnim naklepom celo škodljiv. Zato je bil nolens volens prisiljen delati se „prijatelja“ Čitalnice. Parola mu je pa bila: Zbirati okoli sebe v „Sokolu“ ne le izven čitalnično mladino, ampak privlačevati z veseljami — služnimi vsemu, le sokolstvu ne — tudi akademično mladež. Pri tem sta mu prišla dva faktorja na pomoč. Prvi je bil dejstvo, da so bili „Sokolu“ odpovedani prostori (tudi dvorana) „Pri zvezdi“, da je bil „Sokol“ na cesti in da se ga je morala Čitalnica usmiliti in ga sprejeti v svoje prostore. Drugi Gabrščeku dobrodošli faktor je bila nesreča v obitelji g. čitalničnega pevovodje, vsled katere je bil ta prisiljen prenehati za nekaj časa s poučevanjem petja v Čitalnici. Tedaj je začel Gabršček igrati v čitalničnih prostorih ulogo ježa iz znane basni. Čitalnica je vsled nedostajanja rednih pevskih vaj*) z veseljami malo da ne utihnila, Gabrščeku pa je začel greben rasti kot petelinu, ki se je priklatil na tuje dvorišče. Zdaj mu je šla pšenica imenitno „v klasje“. Zavedajoč se izreka: ali zdaj ali nikoli, je razvil sedaj uprav nervozno agilnost. Šlo mu je vse, kakor bi bilo „namazano“, kakor si ni nekaj niti mislil. Čitalnico je v kratkem času potisnil v „bralno sobo“, po vseh drugih prostorih čitalničnih je gospodoval sam kakor kak turški paša. Za pogodbo, katero je sklenil s Čitalnico za stran prostorov, se je brigal toliko kot za lanski sneg. Po tej pogodbi je smel „Sokol“ rabiti čitalnično dvorano le za veselice, plese in glavno vajo pred vsako veselico.** A kaj so Gabrščeku pogodbe, kaj dogovori, kaj doslednost? On možuje, kakor mu kaže.

Ne brigaje se za čitalnični odbor, je svojim pevcem in tamburašem kar ukazal, naj imajo vse vaje v čit. dvorani. A šel je še dalje. Spravil je par „telovadcev“ skupaj, in ti so začeli proti pogodbi in brez dovoljenja čit. odbora, v dvorani kar „telovaditi“. Kdor pozna Gabrščekovo predrzno samooblastnost, temu ne boče to paševanje njegovo nič čudnega. No, v tej samopašnosti ga je podpiral indirektno še čit. odbor, ki je k vsemu temu molčal — iz skupulozne rahločutnosti do „Sokola“, slovenskega društva. Vedel je, da bi se sicer Gabršček precej potuhnul za „Sokola“ ter začel v „Soči“ svetohlinsko javkati o „preganjanju“ slov. društva. To rahločutnost odbora je pa Čitalnica vse drugo negoto občutila. Vsled vsestranske rabe se je oprava v dvorani tako obrabila, da je bilo skrbeti za popravo, in ta je stala Čitalnici nekaj stotakov. Pri takih razmerah se je Gabršček seveda čutil gotovega svoje zmage. Pisal je že v „Soči“: Čitalnica propada, „Sokol“ stopa na njeno mesto. — On je že čakal z uro v roki trenotka, da vsklikne: Čitalnica je bila, živio „Sokol“ t. j. A. Gabršček! A tu mu je prišlo nekaj navzkriž. O tem pa prihodnjč.

Nekoliko spominov.

Lani smo proslavljali 400-letnico združitve naše dežele z Avstrijo. „Soča“ je pisala že koj od začetka o nameranih slavnostih nekako porogljivo. Deputacija deželnega zbora, ki je vabila cesarja, naj obiše našo deželo, se je mudila še na Dunaju, in že je začela „Soča“ posamezne članke te deputacije smešiti in sumničiti. „Vitežtvo“ dr. Gregorčiča, „križanje“ prof. Berbuča in „baronstvo“ deželnega glavarja Pajerja ni dalo več miru gospodom okoli „Soče“. Ali je bila morda uzrok taki pisavi le

*) Tu vidi dr. Tuma, kam bi prišla Čitalnica, ako bi njemu na ljubo opustila svoje petje. Uredn.

**) Kam je pa vtaknil Gabršček telovadbo? Op. hudomušnega stavca.

zavist in jeza, da ni volil deželni zbor v deputacijo dr. Tumo?

Ko ni še nihče vedel, kako dežela cesarja sprejme, kaj deželni odbor v tej zadevi ukrene, zavzela je „Soča“ jako odločno in bojevito stališče. 21. julija je pisala, da „se Slovenci ne bomo pustili žaliti niti z najmanjšim odrivanjem in zapostavljanjem in da bomo v kakem takim slučaju izvajali — najskrajnejše posledice“.

O načrtu nameranih slavnostij čitamo v „Soči“ take-le ekspektoracije: „Dalje se bodo delile spominske svetinje... Pošljejo se tudi vsem tistim plemskim rodbinam, katerih predniki so kakorkoli v zvezi z našo deželo. Imenitno! — Sprožila se je tudi misel za spomenik cesarja Maksimilijana. Najbrže ne bo nič iz te moke! Večina je tega mnenja, da v dneh revščine in pelagre ne kaže zabijati denarja v kamen. Torej težka vprašanja! Pač vredna baronstva, vitežtva in križanja!“

Jako značilna je tudi pisava „Soče“ v št. 86., kjer čitamo besede: „Dežela goriška je srečno doživela 400-letnico, odkar jo vladajo Habsburžani. To treba seveda slaviti, ako radi drugega ne, pa vsaj radi redov in križcev, ki bodo dežili v srečno deželo o tej presrečni priliki“. Prve dni avgusta se je razgovarjal o 400-letnici tudi izvrševalni odbor Tumove stranke ter odobril stališče, na katero se je bila postavila „Soča“.

Meseca avgusta in septembra so se nadaljevale priprave za cesarske slavnosti. Še preden je bila prepoved o uporabi slovenske trobojnice znana, je spregovorila „Soča“ 4. septembra energično besedo ter grozila v članku: „Naša trobojnica pod — kuratelo“: „Kjer v naši domovini ni mesta za našo trobojnico, ni ga niti za katerokoli drugo. Kjer bi morala pasti naša krasna trobojnica, pade pred njo vsaka druga...“

S tem člankom je dosegla „Sočina“ „korajža“ svoj vrhunec. Ko je bila raba naše trobojnice oficijelno prepovedana, ponovila je sicer „Soča“ svojo grožnjo o „padanju vsake druge zastave“, a pravega poguma ni več imela. Postajala je vedno krotkejša, čim bolj so se bližali slavnostni dnevi. Enako premembo smo opazili tudi pri dr. Tumi in njegovem „izvrševalnem odboru“. Ko je vprašal na javnem shodu v Dutovljah g. Mahorčič dr. Tumo o rabi slovenske trobojnice, mu je ta odgovoril, da je v tem oziru težko kaj svetovati in da naše ljudstvo najbrže samo pravo pogodi.

Pa tudi njegov „izvrševalni odbor“ je objavil 25. septembra izjavo, v kateri čitamo te besede: „Na premnoga vprašanja, kako nastopati ob cesarskih slavnostih in gledé trobojnice, javljamo: Izvrševalni odbor „narodno-napredne stranke“ ne more dati nikakega posebnega navodila, marveč prepušča staršinstvom in zaupnikom stranke prostoro. Po končanih slavnostih bodemo pa morali spregovoriti energično besedo“. S to izjavo je zavzel tudi „izvrševalni odbor“ jako „zdravo“ in komotno stališče. In „Soča“? O prepovedi slovenske trobojnice je kasneje rekla, da ji je bilo „umevno stališče varnostnih činiteljev, da navzočnost vladarjeva v tako nevarnih časih ni prava prilika, da se morda na ulici izbojuje zadoščenje slovenski trobojnici“.

Prišel je zaželjeni dan 29. septembra. Mesto je bilo z raznimi zastavami okrašeno, a med njimi ni bilo niti ene naše trobojnice. Zato se tudi ni mogla izpolniti „Sočina“ grožnja, da „kjer bi morala pasti naša krasna trobojnica, pade pred njo vsaka druga“. Komedijanti! Dr. Tuma je bil prvi, ki je ukazal okrasiti posojilnično poslopje v Gosposki ulici izključno le s črno-žoltimi zastavami, oni isti dr. Tuma, ki se je še 18. avgusta pritožil o črno-žolti čitalnični zastavi z besedami: Kako to, da se je razobesila le črno-žolta zastava brez naše narodne? Kdo je to ukazal ali do-

pustil? Čemu usiljujemo patrijotizem, da dobivamo zanj brce?

Videli smo, kako prezirljivo in porogljivo je pisala „Soča“ o 400-letnici, kako se je kasneje energično potegovala za našo zastavo, kako je pa nakrat postala jako krotka. Enaka se je godila tudi dr. Tumi in njegovemu „izvrševalnemu odboru“. Koncem julija se je postavil na „Sočino“ bojevito stališče, a ko je začelo kasneje zaradi prepovedi naše zastave v ljudstvu vreti, ni vedel ali ni hotel svetovati svojim pristajem, kako naj nastopijo gledé trobojnice.

Zdaj pa vprašamo: Odkod ta nedoslednost? Odkod ta prememba stališča? Odgovor je lahek. „Wiener Zeitung“ je prinesla 8. septembra cesarski patent zadevajoč razpust državnega zbora in razpis novih državnozbornih volitev. S tem dnem je pričela skrb za ljubi mandatek, od tega dne naprej je postajala pisava Tumovega glasila vedno krotkejša. In glejte! Dan pred cesarjevim prihodom je sklical dr. Tuma svoj „izvrševalni odbor“, a gospodje se niso mnogo bavili s slovensko trobojnico, marveč izvolili so — svoj osrednji volilni odbor. In neki član „izvrševalnega odbora“ je po minulih slavnostih uzrok te nadoslednosti kar naravnost povedal z besedami: Naša stranka ima zadosti s „farji“ opraviti, ali smo hoteli za našo zastavo še vlado dražiti?

Po končanih slavnostih je dobila „Soča“ zopet nekoliko poguma. Že 2. oktobra je pisala: „Slavnosti so minule, pričeti je torej brez odloga boj za žaljeno čast slovenskega naroda, za skrunjeno čast naše trobojnice... Žaljeni Slovenci zahtevamo takoj — zadoščenja“. Preteklo je od tega 9 mesecev. O zadoščenju, a resnem boju za žaljeno zastavo ni ne duha ne sluha, kajti komedijantski nastop A. Gabrščeka 4. oktobra ne smatramo za resen boj za našo trobojnico. Kdor napove tako svečano boj za našo zastavo ter prične akcijo, mora ta boj z vso enerzijo in pridnostjo tudi izvojevati, drugače blamuje le sebe in našo zastavo. In to se je 4. oktobra tudi zgodilo. Gabršček in sicer edini Gabršček, je razobesil slov. zastavo, ne da bi bil poprej tudi druge o svoji nameri obvestil, ne da bi se bili poprej drugi goriški Slovenci o skupnem postopanju dogovorili. Sledila je blamaža! Prišla sta dva redarja — in trobojnica se je morala umakniti. Laški pobalini so žvižgali in kričali. Gabršček je stopil na ulico, se jezil nad slovenskimi „mevžami“ — in pajacada je bila pri kraju. Od tistega časa naprej miruje popolnoma napovedani boj za oskrunjeno čast naše trobojnice; tem bolj pa vihra boj proti „farjem“, proti „klerikalnim“ profesorjem, sploh proti vsakemu goriškemu Slovincu, kateri se ne pusti voditi za nos od komedijantov okoli „Soče“, ki bi radi igrali radikalno ulogo v prilog žaljene trobojnice, ko bi se ne bali — zamere. Ali se razumemo?

Dopisi.

Iz Bovca. — S prepričanjem: Od „liberalca“ pričakuj redko kaj dobrega, ako njemu ne koristi. Potrpežljivo smo čakali usodne ure, da spregovori deželni zbor o prošnji „Kat. političnega društva za bovški okraj“. Nismo se varali, in kar nič se nismo čudili, da je bil „liberalno-prosluli“ dr. Tuma proti naši opravičeni resoluciji in prošnji.

Par točk pa se nam zdi vendarle potreba povdarjati: Prošnja „Kat. pol. društva“, da bi zanaprej volili Bovčanje ob deželnozbornih volitvah v Bovcu in ne več v Tolminu, je sama v sebi dosti vtemeljena, ker je dozdanji volilni red res pravi „petrefakt“ iz prošlega stoletja. Kdo bi se mogel postaviti proti tej samo ob sebi umevni zahtevi? Nihče! O ne! Dr. Tuma, „slavni“ zastopnik Bovca itd. se je postavil! — Protivil se je dr. Tuma — „liberalec“, namreč lažiliberalec. Ker pravi liberalec

zahteva in zagovarja pravo, pravično slobodo! Pravega liberalstva liberalni svet noče poznati in se tako laže že v imenu! — Protivil se je dr. Tuma, **bovški** poslanec, ki je v dosego svojega sebičnega namena imenoval svoje volilce meni nič, tebi nič, kar naravnost nezrele ljudi, z drugo besedo — „tepec“.

Da, tepci bi bili, ako bi ne bili k temu prigovorjeni vsled Tumovega kameleonstva, da so ga sploh kdaj volili! — Dr. Tuma je zastopnik in zagovornik očitne krivičnosti, zastopnik in zagovornik „lastne koristi“!

Dr. Tuma ima vse delavske stanove za norca, za „igračico“. Njemu je samo do tistih, ki pihajo v njegov rog; ker pa so tako daleč zašli zaslepljenci in nekateri novodobni „privilegiranci“ in ni med njimi delavcev z utjavih, trdih rok, zato jim odreka naš doktor vsako pravico. Bil je namreč mož proti temu, da dobé delavski stanovi volilno pravico, ker njemu to ne diši! To je židovsko-kapitalistično!

Dr. Tuma hoče vse le „liberalno“, to je, vse tako, kakor kaže njemu boljše, in to je v dež. zboru večkrat strastno povdarjal. Vse naj se torej zgodi in uredi le njemu in „njegovim“ v prid, pri tem pa naj trpé delavski stanovi, naj nimajo nobenih pravic, naj nimajo nobenega, ki bi se potegoval zanje, naj bodo tudi v naprej sužnji, in oni, ki imajo v istini kaj pravic, naj jih ne morejo izvrševati!

Naše „Kat. pol. društvo“ se je v resoluciji potegnilo tudi za pravice manjših obrtnikov in trgovcev, katerim se ob boku velikih ne godi predobro — no, isti dr. Tuma je tudi to prezrl. Iz kratka: dr. Tuma bi rad videl, da bi imeli volilno pravico samo njegovi prištasi, a nihče drug, ker vsi drugi so bajé nezreli! Teknilo!

Dr. Tuma! Le pridite v Bovec! „**Nezreli**“ Bovčanje Vam vže dadó spričevalo nezrelosti!

Domače in razne novice.

Premeščenje. — Sodni svetnik in voditelj okr. sodišča v Pazinu, g. Jakob Apollonio je premeščen k deželni sodnji v Trst.

Umrli je včeraj zjutraj mlada soproga g. dr. Tevini-ja, administrativnega adjunkta pri tuk. gozdni direkciji. Zapustila je devetdnevno dete.

Za „Šolski Dom“ so vplačali mesečne doneske za junij sledeči p. n. gospodje: Fr. Blažon 1 K; Leop. Bolko 2 K; sodn. tajnik Fon 4 K; okr. š. nadzornik Finžgar 4 K; fotograf Jerkič 2 K; prof. Ivančič 10 K; notar J. Kavčič 2 K; trgovec Fr. Kavčič 2 K; trgovec A. Koren 2 K; katehet Al. Kovačič 2 K; Krojaška zadruha 20 K; kat. Jos. Ličan 10 K; prof. G. Novak 2 K; prof. Fr. Orešič 2 K; prof. Gvaiz 2 K; dr. Jos. Pavlica 2 K; dr. A. N. Papež 2 K; svetnik Iv. Pirjevec 2 K; svetnik M. Rutar 2 K; Fr. Sivec 2 K; prof. A. Šantelj 5 K; kat. A. Tabaj 2 K; not. kand. Ferd. Terkuč 2 K; prof. Fr. Znidarčič 2 K; Ivan Mrcina 2 K; svečar Jernej Kopač 5 K; g. Premrov uradnik „Centr. posojilnice“ 2 K. Dalje so darovali: Fr. Kodrič vikarij na Trnovem 10 K J. Kodre, župnik v Sv. Križu, 20 K in T. M. 10 K. Bog plati vsem!

Namesto ustopenice k veselici „Šol. Doma“ došlo upravnistvu „Gorice“: g. Ferdinand Šfliglog 2 K, gosp. Svetoslav Premrov 2 K, g. J. M. 1 K. Hvala lepal!

Veselica „Šolskega Doma“. — Ob precej lepi udeležbi od strani našega rodoljubnega občinstva se je vršila v soboto veselica na vrtu „Šolskega Doma“. Program veselici je bil jako srečno izbran. Točke, na sebi lahke, so bile kakor nalašč za ta čas, a proizvajanje istih nas je uprav zadovoljilo. Učenke zavodov našega šolskega zavetja so z nova pokazale svojo zmožnost v pevski in deklamatorični umetnosti. Prav lepo so se izvajale pevske točke pod vodstvom g. Ernesta Širca, ki je spremljal pevke na harmoniju. Zelo zadovoljni smo bili tudi z deklamacijami, katere so proizvajale prav spretno in talentirano gospiče Amalija Terpin („Domovini“), Viktorija Pahor („Domorodkinjani“) in Pavla Makuc („Povodnji mož“). S pristnim čutom in prav izrazito je proizvajala „Domorodkinje“ gospiča Viktorija Pahor ter kazala ob jednem izreden talent v kretanju; a vrlo sta tolmačili pomen pesmi „Domovini“ in

„Povodnji mož“ gospici Am. Terpin in Pavla Makuc.

V obeh veselih igrah pa so pokazale proizvajalke, da so verne učenke svojega izvrstnega učitelja dramatike g. E. Klavžarja. V igri „V hudih zadregah“ so se vrlo obnesle te-le gospiče in sicer: Pavla Praprotnik (gospa Srebretova), Ana Sedej (Zlatica), Merhar Josipina (gospa Silova), Milost Ljudmila (Ilka), Danica Šantelj (Mađe Paimpol), Drašček Karolina (gospiča Seršenova), Res Avgusta Lenka. V igri „Kdo je to naredil?“ pa te-le gospiče: Biber Nežika (gospa Simoničeva), Leker Štefanija (Anica), Silič Justina (Zora), Štucin Štefanija (Milena), Terpin Ida (gospiča Severa).

Častitamo vrlim gospicam na njihovi pridnosti in zmožnosti, a častitamo tudi g. Klavžarju, da je tako lepo izuril svoje gojenke dramske muze! — Veselico so počastili s svojo navzočnostjo visokočastiti gospod c. kr. namestništveni svetnik in voditelj tukajšnega okrajnega glavarstva prof. Attems, gospod Štefan Križnič, ravnatelj ženskega učiteljskega in g. Finžgar okrajni šolski nadzornik, opravičil se je pa za deželni šolski nadzornik, ker je bil zadržan.

K sklepu moramo omeniti, da je bila to prva veselica proizvajana na novem odru, katerega je krasno slikal g. A. Sgaur. Na tem odru se bode zamoglo poslej še večkrat prirediti veselice pod milim nebom, kar je bilo brez primerne odra seveda nemogoče.

Tombola v Št. Petru. — Kakor zadnjo nedeljo in morebiti še bolj je pretela v nedeljo popoludne okoli 3. ure nevihta in se je je najbrže tudi mnogokateri zbal in ni prišel radi tega k tomboli v Št. Peter. Ali ostalo je le pri grmenju in pri oblačnem nebu, dežja pa ni bilo nič in zato se je tombola vršila na razsežnem dvorišču poslopja „Kmetijske zadruge“. Z ozirom na to torej, da je pretela nevihta ter da so mnogi mislili, da bi se jim znalo zgoditi kakor zadnjo nedeljo in so zaradi tega ostali doma, nismo se nadejali, da bode udeležba tako obila, kakor je bila v resnici.

Kmalu po peti uri začela je svirati vojaška godba pešpolka štev. 47. izborna, kakor zna ona, lepe koračnice. Po šesti uri pa se je pričela igra, ki je v razmerno kratkem času bila končana. Činkvino sta dobila dva mladeniča, jeden iz Št. Petra, drugi od Sv. Roka, tombolo pa preč. g. Ličan, kaplan na Placuti, kateri pa je, kakor poročamo na drugem mestu, ves dobitek takoj razdelil v dobrodelne namene.

Po tomboli je bil na dvorišču zadružne gostilne orkestralni koncert prej imenovane godbe, ki je svirala po večini slovske komade. To je pa seveda mnogoštevilno množico, ki je zasedla dvorišče do zadnjega kotiča, kar elektrizovalo. Da je bil pa ta lepi večer, ki se je vršil v najlepšem redu, tem prijetnejši, zato je skrbel izvrsten pevski zbor šentpeterski, ki nam je zapel lepo število prelepih slovanskih pesmi. V resnici častitati moramo kolikor pevcev toliko njih g. učitelju na tako dovršenem proizvajanju semtertje jako težavnih pevskih točk; — z jedno besedo: imeli smo v nedeljo v Št. Petru zopet jeden tistih lepih večerov, katerih se spominjamo iz prejšnjih srečnejših dob bratskega skupnega delovanja za našo sveto domačo stvar. Zato se čutimo pa dolžnim, da izrečemo na tem mestu zahvalo vsem onim gospodom, ki niso štedili ne truda ne stroškov, da so nam pripravili tako lepo in ob jednem tudi koristno narodno zabavo.

„**Farška sebičnost.**“ — Vdabili smo te le vrstice, katere prijavljamo z veseljem in ki najbolj dokazujejo, kako ima prav dr. Tumovo glasilo „Soča“, ko piše o farški sebičnosti:

Podpisani dobil sem dne 14. julija tombolo v Št. Petru v znesku 320 kron (po 20% odbitku davka). Od te svote darujem:

Slov. katol. delav. društvu	50
Slov. Alojzijevišču	50
„Šolskemu Domu“	50
Delavcu Hvala in njegovemu sinu, ki je zame srečkal	50
„Slovenski Zvezi“	10
Delavcu M. Berniku	10
Nekemu ubogemu dijaku	20
Fantiču, ki je žrebal	10
Možu, ki je številke klical	6
Raznim revežem	64

Skupaj kron 320
V Gorici, dne 15. julija 1901.

Josip Ličan,
župni upravitelj na Placuti.

Čast in slava taki „farški sebičnosti“!
Kmetijska zadruha v Št. Petru je odprla v prostorih svojega poslopja gostilno, v kateri se točijo pristna in izvrstna domača vina. Kdor hoče torej

piti kozarec pristnega Vipavca, poda naj se v to gostilno in prepričani smo, da bode s pijačo zadovoljen. Gostilna ima na razpolaganje tudi razširno in senenato dvorišče in zasluži sploh, da se priporoča našemu občinstvu.

Duhovne vaje. — Po velikodušni skrbi Nj. Em. našega prevzvišenega nadpastirja, bode g. spirital dr. F. Ušeničnik vodil duhovne vaje za slovenske učiteljice na Sv. Gori pri Gorici. Vaje začnejo dne 25. avgusta ob 7. uri zvečer, končajo pa 29. avgusta zjutraj. Stroški za hrano znašajo 6 K za osebo. — C. kr. učiteljica g.čna Holzinger pl. Weidich prosi slovenske tovarišice, naj se oglasijo kakor hitro mogoče pri njej.

Dnevni red XI. seje deželnega zbora v sredo 17. julija 1901 ob 5. uri pop. — 1. Predlog zadevajoč zgradbo železnice Gorica-Červinjan (izvršitev zadnjega dela železniškega načrta, ki je bil sprejet v seji deželnega zbora dne 19. novembra 1889). 2. Poročilo ožjega odseka za zgradbo deželne norišnice. 3. Odstop delnic vipavske železnice vladi kot prispevek k gradbenim stroškom druge železniške zveze s Trstom. 4. Načrt zakona glede mestnih ljudskih šol. 5. Podpora 40.000 K zaprosena od c. kr. kmetijskega društva v Gorici. 6. Deželna davščina na vino „petijot“ in sodino vodo. 7. Načrt zakona o razredbi nekaterih cest in mostov v Stopniku in Tratah. 8. Utemeljevanje predloga glede železnice Sv. Lucija-Tolmin-Predil.

Užitnina v deželnem zboru in junak dr. Tuma. — „Le počakajte, naj pride le skupaj deželni zbor, takrat obračunali bomo z vami v javni seji!“ Tako in jednako je grozil dr. Tuma v svojem glasilu poslancu Berbuču, o katerem so menili kolovodje okolo „Soče“, da spisuje v našem listu priobčne članke o užitninskih zadevah. Zato smo z napatostjo pričakovali tega obračuna v zadnji seji deželnega zbora, ko je prišla na dnevni red točka „o užitnini“, o kateri je imel poročati isti prof. Berbuč, s katerim bi imel v javni seji obračunati junak dr. Tuma. Mi dr. Tumo sicer poznamo in nam njegova korajža popolnoma nič ne imponuje; zato se pa nismo kar nič čudili, da mu je tako hitro zlezla v hlače ter da je ves tresoč se milo prosil italijansko večino, naj se mu, vsaj za nekoliko časa, prizanese; naj se ne pusti čitati poročilo o užitnini, katero je spisal poslanec prof. Berbuč v imenu finančnega odseka, češ, da se nahaja v poročilu vse polno osebnih napadov. Torej, Italijani so se dr. Tume usmili in pritrdili temu, da se izroči poročilo finančnemu odseku, ki naj preiskuje, ali se nahajajo v istem res osebnih napadih na dr. Tumo.

Mi smo poročilo prečitali; v njem smo našli stvarno kritiko, osebnih napadov pa nič. Recimo pa, da bi se v istem tudi zares nahajal kak osebni napad, junak dr. Tuma bi ga moral znati vendar odbiti ter poslanca Berbuča razorožiti ter z njim končno obračunati. Pa pustimo za danes to stvar. Omeniti smo hoteli samo dr. Tumovega glasila „Soča“ in njene harlekinske pisave o tem prizoru v deželnem zboru. Poročilo, katero je imel prečitati posl. Berbuč, odkazalo se je torej finančnemu odseku z naročilom, da ga prouči ter se prepriča, ako se v istem res nahajajo žaljivi napadi na osebo dr. Tume. Potemtakem je „pravda“ še v teku in še ni končana, ali harlekinska „Soča“ po svoji stari navadi že zmagonosno kriči: Zmaga naša! Blamaža Berbučeva! Največja zaušnica! kakor je to delala v pravdi državnega pravdnštva proti A. Gabrščeku, v pravdi Štefana Makuca proti „Trgovski zadrugi, in v mnogih drugih pravadah, ne da bi počakala konca, ki zna biti tudi v tej zadevi ravno tak kakor je bil v ravnokar omenjenih. Blamaža „Soča“ in njenih kolovodij — na celi črti!

„**Soča**“ in resnica. — „Sočini“ spisovalci se morajo uprav od tržaškega „Piccola“ učiti — govoriti resnico. Znano je, da „Piccolo“, kadar hoče izreči kako prav gorostasno laž o številu Italijanov in Slovanov v Primorju, zlasti v Trstu, govori vsikdar skozi okno, da bi ga slišali — na Montecitorio in še kje drugje. Jednako dela „Soča“, kadar hoče skozi okno povedati, kako „sijajno“ nastopa Tumova klika na Gorškem, kako „velikanski in lepi“ so njegovi shodi in kako „velikansko večino“ ljudstva ima ta klika za seboj. Posebno pa ne neha slepiti z izidom zadnjih državnozborskih volitev, češ, da je tu zmaga „ljudska volja“ za idejo „napredne“ stranke. Ti ljudje bi hoteli prekričati vsaki glas resnice in kar s komolci odriniti one, ki si drznejo trditi, da je pri zadnjih volitvah „zmagala“ ljudska volja po — madžarskem

uzorcu, katerega je toliko povdarjal javno dr. Tuma sam. Ti ljudje nočejo, da bi kdo vedel, da je „zmagala“ zlobna hujskarija pojedinih „naprednih“ priganjačev in denar, hujskarija med priprostim nič zlega slutečim ljudstvom. Vsega tega ne bi hoteli ti ljudje, da ve svet, marveč želijo samo, da bi se slepo verjelo le to, kar piše list „Soča“.

Ali si v tem pogledu nista torej za las podobna židovski „Piccolo“ in — židovska „Soča“?

Prošnje občin na deželni zbor za hkratno zgradbo deželne bolnišnice in norišnice. — Občine Bilje, Dornberg, Pervačina, Renče, Solkan in Vogersko so vložile prošnjo na deželni zbor za hkratno zgradbo deželne bolnišnice in norišnice v smislu brošure, ki jo je izdal v tej zadevi zdravnik in deželni poslanec dr. Rojic. Ker je v tej za naše ljudstvo toliko važni zadevi največ odvisno od soglasnega sklepa občin, da se to vprašanje reši v ugodnem smislu, naj bi se vsa naša županstva pridružila gorenjim in poslala deželnemu zboru jednake prošnje. Zdaj je prilika tu, treba jo je porabiti.

Slovesno blagoslovljenje nove cerkve v St. Andrežu. — V nedeljo dne 21. t. m. bode blagoslovil Nj. Eminenca kardinal in nadškof dr. Jakob Missia krasno novo cerkev v Št. Andrežu. Slovesnost prične ob 8. uri zjutraj. — Cerkev sta sezidala zidarska mojstra brata Mozetič.

Iz Tomaja nam pišejo: Tukaj je umrl preč. g. Anton Kuhn, duhovnik v pokoju, dne 12. t. m. zjutraj. Njegovo zadnje službovanje je bilo v Dutovljah. Stopil je v pokoj kmalu po letošnjem novem letu zaradi neozdravljive notranje bolezn, ki ga je mučila malone celo življenje. Tekom zadnjih mesecev je veliko trpel a jako vdano in ni bilo čuti tožbe iz njegovih ust. Dal mu Gospod v večnosti sladkega počitka po mukotrpnem zemskem življenju. N v. m. p.

Nesreča. — 43-letni Karol Sremčič iz Ročinja se je včeraj zjutraj pri zaviranju voza tako močno poškodoval, da so ga morali prenesti v bolnišnico usmiljenih bratov.

Razpis štipendijev za učence kmetijske šole „Francisco Josephinum“ in vrtinarske šole „Elisabetinum“ v Mödlingu (blizu Dunaja). Za kmetijsko šolo je razpisanih pet štipendijev po 500 kron, za vrtinarsko šolo pa dva štipendija po 500 kron. Prošnje, opremljene s potrebnimi dokumenti, odposlati je do 31. avgusta t. l. na ravnateljstvo šole „Francisco-Josephinum“ v Mödlingu, kjer se dobivajo tudi programi teh zavodov. Za vsprejem v kmetijsko šolo se zahteva dovršeno 16. leto in absolviranje spodnje gimnazije, oziroma, realke ali pa dovršenje meščanske šole. Za vsprejem na vrtinarsko šolo pa zadostuje ljudska šola in izpolnjeno 15. leto.

Bohinjska železnica in delavci. Z Jesenic pišejo „Slovesnemu gospodarju“: Minoli teden so začeli kopati predor skozi Karavanke. Delavci prihajajo od blizu in daleč popraševati po delu; toda ne vsprejemajo jih. Zakaj ne? Sedaj se vrše šele pripravljalna dela; raznim podjetnikom se oddajo šele čez nekaj mesecev. Vsa proga je razdeljena v sedem oddelkov. Gorenjskemu oddelku, ki sega od Bohinja do Jesenic, načeluje železniški nadzornik g. Fritsch. V tem oddelku dela sedaj nekaj čez 100 delavcev-domačinov. Ko bodo pripravljalna dela dovršena, in se delo odda raznim stavbenim podjetnikom, tedaj bo delalo samo progo jednega oddelka do 4000 delavcev, torej od Trsta do Dunaja blizu 30.000 delavcev. Do tega seveda letos ne pride. Časopisi, katerim je blagor naših delavcev pri srcu, so naprošeni, da ponatisnejo to, kajti za delo prihajajo popraševati celo iz Istre. Častiti čitatelji naj tudi opozore svoje rojake, ki se odpravljajo za delo popraševati, da bi za sedaj zastoj delali dolgo pot. Ko bodo rabili kaj več delavcev, nazzanimo to pravočasno. Potrebna pojasnila bo rade volje dajalo „Slovensko katoliško delavsko društvo“ na Jesenicah, Kranjsko.

Odkritje spomenika naše ranjke cesarice Elizabete v Solnogradu. — V nedeljo se je vršilo v Solnogradu v navzočnosti našega cesarja, ki je dospel tja iz Isla, odkritje spomenika naše ranjke cesarice Elizabete. Udeležili so se tega odkritja princ Ludovik Bavarski, s princezinjo Gizelo, nadvojvodinja Marija Valerija z vojvodom Alojzjem Viktorijem. Mesto je bilo v zastavah.

Lov na anarhiste v Italiji. — Italijanska vlada je hudo za petami anarhistom. V Rimu so zaprli nevarnega anarhista Pallerinija, v Rimu in treh drugih mestih v gorenji Italiji je policija razkrila štiri nove anarhističke družbe. Več tajnih policistov je odšlo v Ameriko zasledovat anarhiste.

Loterijske številke.

13. julija
 Line 13 87 30 55 28
 Trst 24 52 4 38 30

Ravnokar je izšla v „Narodni Tiskarni“ knjižica:
TRI IGRE
 za žensko mladino.
 Prosto poslovenil
E. Klavžar.
 Knjižica se dobiva v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, ulica Vetturini 9, in pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku mehko vezana po 40 vin. po pošti 3 vin. več.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

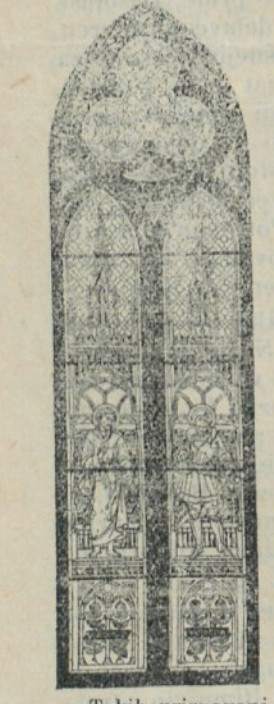
V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin,
 trgovca v Semeniški ulici h. št. 1.
 v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Anton Fon,
 klobučar n gostlničar,
 Semeniška ulica št. 6,
 ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov
 ter toči v svoji krčmi
pristna domača vina
 in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Anton Pečenko
 Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
 priporoča
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.
 Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerne. Postrežba poštna.

Zavod za slikanje na steklu
Edvard Stuhl,
 Gradec, Ungergasse št. 3.
 izdeluje
 slikana okna za cerkve in hiše v raznih slogih.

Podpisani si šteje v prijetno dolžnost, s tem firmo za slikana okna g. Edv. Stuhl iz Gradca v vsakem oziru priporočiti. V tukajšnji novi cerkvi je imenovani gosp. Stuhl priskrbel vsa barvana okna v splošno zadovoljnost in zelo po primerni ceni.
 Kuracijski urad v Št. Andrežu pri Gorici dne 19. decembra 1900.
 Jos. Kosovel, kurat.
 Videlo in potrdilo! Občinsko županstvo Št. Andrež, dne 19. decembra 1900.
 Andr. Lutman, župan.

Takih priznavanj imam prečistiti duhovščini na razpolago še dokaj. Ujudno se priporočam
Ed. Stuhl.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
 ulica Vetturini 9.
Ilijada.
 Povest slov. mladini.
 Prosto po Homerju pripoveduje
ANDREJ KRAGELJ.
 S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.
 CENA:
 1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
 Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.
 Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijan v Kranji.

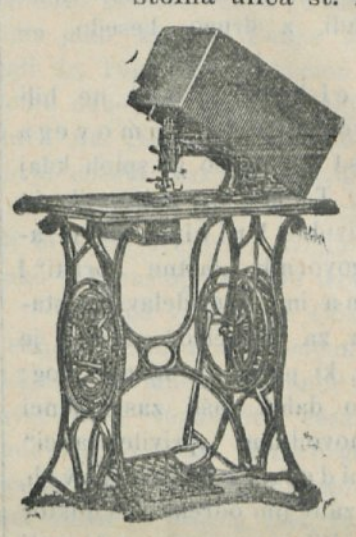
Harmonij
 s 5 oktavami v dobrem stanu se odda za 500 kron. Kje, pove uredništvo.

Josip Valentincič,
 pekovski mojster
 v Gorici v Raštelju št. 29.
 priporoča
 vedro sveži kruh navadni in najfinejši,
 vsakovrstno pecivo za godove in druge razne „pogrjane“, prav okusne kolače za birmo in poroke, različne torte itd.
 Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov po jako zmernih cenah.
 Izvolé naj ga torej počastiti z mnogobrojnimi naročili cenj. gg. rojaki v mestu in na deželi.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Peter Drašček,
 trgovec jedilnega blaga v Gorici,
 Stolna ulica št. 2.
 Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele.
 Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kubano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.
 Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,
 zaloga šivalnih strojev v Gorici,
 Stolna ulica št. 2.
 Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Odlikovana kleparska delavnica
Artur Makutz
 v Gorici
 Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.
 Priporoča iz lastne zaloge
izvrstne in trpežne škropilnice proti peronospori,
 (prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropilca.
Cena je zelo nizka.
 Sprejemlje v popravo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.
 Priporoča tudi stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, priprave za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanje m pri točenju iz soda (kan), mohove za žveplanje grozdja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v kleparsko obrt spadajoča dela, postavlja strelovode itd. itd.

„NARODNA TISKARNA“
 v Gorici — ulica Vetturini št. 9 — v Gorici
 Preskrbljena je z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem.
 Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.
 Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in na papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.
 „Narodna tiskarna“ tiska
„GORICO“ in „Primorski List“
„GORICA“
 izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone
„Primorski List“
 izhaja vsak četrtek in stane celoletno 4 K polletno 2 K, za manj premožne celo leto 3 K.
„Narodna tiskarna“ ima v zalogi vse tiskovine
 Tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade na močnem papirju.
 Pismena naročila tiskovin se izvrše z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času.